

Μόνο τα υγιή κίνητρα πρέπει να οδηγούν την έρευνα και όχι ο άκριτος πειραματισμός. Οι έρευνες εκείνες της βιοτεχνολογίας που δεν λαμβάνουν υπόψη τους την μεγάλη αξία και την πνευματικότητα τού παράγοντα «άνθρωπος» οφείλουν να εγκαταλείπονται. Αρνητικό παράδειγμα αποτελούν τα βιοτεχνολογικά πειράματα της ναζιστικής Γερμανίας πάνω σε έγκλειστους στα στρατόπεδα συγκεντρώσεως αιχμαλώτους, με σκοπό να πετύχουν την δημιουργία ανθρώπων «ανωτέρας ράτσας». Ο άνθρωπος είναι εικόνα του Θεού και έχει προορισμό αιώνιο. Δεν μπορεί να θεωρείται προϊόν και αντικείμενο και να πλήττεται η ανθρωπιά του. Ψυχοσωματικά είναι πρόπον και δίκαιον να αντιμετωπίζεται με ιερότητα. Ο Ιησούς Χριστός εξάλλου διδάσκει το σωστό μέτρο κάθε πράξης μας: «Να αγαπήσεις τον συνάνθρωπό σου όπως τον εαυτόν σου», μας επισημαίνει. Στη Γένεση αναφέρεται ότι «Στην αρχή εποίησε ο Θεός τον ουρανό και τη γη (τα πάντα)» και αυτό σημαίνει ότι η ζωή με όλα τα καλά της είναι δώρο του Θεού, νοηματίζεται από Αυτόν, και ο άνθρωπος δεν έχει δικαίωμα να παρέμβει αρνητικά, να κλέψει, να διαστρέψει ή να καταστρέψει ό,τι δεν του ανήκει.

Μερικές περιπτώσεις σύγχρονων προκλήσεων σε ζητήματα βιοηθικής θα παραθέσουμε περιληπτικά παρακάτω:

ΤΕΧΝΗΤΗ ΚΑΙ ΕΞΩΣΩΜΑΤΙΚΗ ΓΟΝΙΜΟΠΟΙΗΣΗ:

Κάποιες γυναίκες απελπίζονται, κλαίνε και υποφέρουν επειδή δεν μπορούν να συλλάβουν παιδί. Η στάση αυτή δείχνει απιστία. Κάλλιστα μπορούν να υιοθετήσουν κάποιο παιδί και να το μεγαλώσουν ενσταλάζοντάς του άγιες και πανανθρώπινες αξίες, που είναι θεάρεστη πράξη. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που άτεκνα ζευγάρια μεγάλωσαν και ανέθρεψαν πολλά παιδιά, είτε δι' υιοθεσίας, είτε συγγενών τους που ήσαν φτωχοί και αδυνατούσαν οι ίδιοι. Φτάνει να βλέπουμε τη θεϊκή πλευρά των πραγμάτων και να μην καταφεύγουμε σε κοσμικές μόνο λύσεις, όπως είναι οι 'τράπεζες σπέρματος', οι παρένθετες μητέρες και το σπέρμα από ξένο δότη. Δεν χρειάζεται η παρεμβολή γενετικού υλικού τρίτου προσώπου ανάμεσα στο ζευγάρι. Προσευχή χρειάζεται μόνο και ο Θεός έχει την τελευταία λέξη σε όλα. Έχουν συμβεί ουκ ολίγα θαύματα με τη χάρη του Χριστού. Χρειάζεται όμως εμπιστοσύνη στο θέλημά Του, πίστη και ζωή χωρίς άγχος και εγωισμό. Να αποδεχθούμε επίσης πως τα παιδιά στην οικογένεια, ενώ είναι ευλογία και ομορφιά, εν τούτοις δεν είναι αυτοσκοπός στο γάμο. Σκοπός κύριος είναι η βασιλεία του Θεού, ο αγιασμός και ο αιώνιος προορισμός του ανθρώπου.

ΚΛΩΝΟΠΟΙΗΣΗ:

Δια της εξαγωγής του πυρήνα από ένα ωάριο και της προσθήκης σ' αυτό γενετικού υλικού ενός κυττάρου από άλλον δότη δημιουργούμε κλώνους, πανομοιότυπα

αντίγραφα, όπως επιτρέπεται να γίνει -και γίνεται ήδη- μόνο σε ποικιλίες φυτών αλλά και σε ζώα. Με τον τρόπο αυτόν αντιμετωπίζεται η στειρότητα και δημιουργούνται κλωνοποιημένα όργανα για μεταμοσχεύσεις. Το να προαποφασίζεις για το φύλο, την ποιότητα και τον τύπο άλλων ανθρώπων είναι άκρως παρακινδυνευμένο, αφού μπορεί να οδηγήσει σε ολοκληρωτισμό, στέρηση ελευθερίας, σε «καλλιέργεια» ανθρώπων μόνο για λήψη οργάνων κ.α., πρακτικές που έχουν ήδη ξεκινήσει, αφού επιτρέπεται η εργαστηριακή παραγωγή εμβρύων, τα οποία φονεύονται σε διάστημα ανάπτυξης ορισμένων ημερών, μόνο για χρήση και λήψη βλαστοκυττάρων για θεραπευτικούς σκοπούς. Τελικά όμως ο άνθρωπος έχει αξία, είναι σεβαστός ως ον από τη σύλληψή του, ή επειδή συμφέρει οικονομικά διάφορες εταιρείες, 'βαπτίζεται' άνθρωπος όποτε εμείς θέλουμε; Για την Εκκλησία ο άνθρωπος είναι άνθρωπος εξ άκρας συλλήψεως και κάθε επέμβαση αντίθετη στη ζωή είναι φόνος. Δεν έχουμε δικαίωμα, τέλος, να καταργούμε, πλάθοντας κατά παραγγελία ομοιότυπα, την ποικιλία των χαρισμάτων και τον πλουραλισμό των δωρεών που μας χάρισε ο Θεός. Αν αυτό συμβεί, θα στρέψουμε τη φύση εναντίον μας, θα φτιάξουμε έναν κόσμο ανώτερων και κατώτερων ανθρώπων, και ακόμη, ευάλωτο σε ασθένειες που θα επιδρούν καταστροφικά σε όλη «τη σειρά των αντιγράφων».

ΕΥΘΑΝΑΣΙΑ:

Ευθανασία είναι η ιατρική επίσπευση του θανάτου σε έναν βαριά πάσχοντα άνθρωπο και γίνεται είτε ενεργητικά (χορηγώντας θανατηφόρο ένεση ή σταματώντας τα μηχανήματα που τον κρατούν στη ζωή), είτε παθητικά (μη παρέχοντας μηχανική υποστήριξη για τη συνέχιση της ζωής του). Καταδικάζεται από την Εκκλησία, διότι ευθανασία ηθικά σημαίνει είτε ότι ο ασθενής δολοφονείται (αφού θανατώνεται χωρίς τη θέλησή του, με απόφαση άλλων), είτε ότι αυτοκτονεί, επιζητώντας ο ίδιος το θάνατό του. Η ζωή είναι ύψιστο δώρο του Θεού και αλλοίμονο αν ο άνθρωπος αποκτήσει πρόσβαση στην εκμετάλλευση και διαχείρισή της. Τότε ανοίγονται τρομακτικές συνέπειες στην ανελευθερία και ασυδοσία πολλών. Εκτός απ' αυτά που αναφέραμε, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι: (α) Τα κίνητρα ορισμένων που επιζητούν την ευθανασία σε βάρος ανιάτου μέλους της οικογένειάς τους, δεν είναι πάντοτε ανιδιοτελή (συμφέροντα κληρονομιάς κ.α.), (β) Μειώνεται έτσι η ευαισθησία των διαφόρων ιατρικών συλλόγων, που αντίθετα πρέπει να είναι υψηλής ευαισθησίας όταν έχεις να κάνεις με την διατήρηση στη ζωή σοβαρά αρρώστων συνανθρώπων μας, (γ) Δεν γνωρίζουμε ποιο είναι το θέλημα του Θεού και αν την επόμενη ημέρα ανακαλυφθεί το σωτήριο φάρμακο, (δ) Ζητείται ευθανασία αρκετές φορές από κατάθλιψη και πόνο του ασθενούς, αλλά αμέσως μετά τη χορήγηση παυσίπονης ένεσης ο πάσχων εκδηλώνει την αγάπη του στη ζωή, και (ε) Ο πόνος για τη χριστιανική διδασκαλία είναι λουτρό μετανοίας, αφορμή μεταστροφής και αγιότητας, κατάσταση αφέσεως αμαρτιών και πνευματική γέφυρα ενώσεως με τη χάρη του Θεού. Έχει να κάνει με την είσοδο του ανθρώπου στην αιωνιότητα και τη λύτρωσή του και δεν αντιμετωπίζεται πάντα αρνητικά, αφού προσφέρει σωτήριες προεκτάσεις. Οι Πατέρες και άγιοι της Εκκλησίας δέχονται ότι εκείνος που υπομένει αγόγγυστα την πολύχρονη αρρώστια του και την

αφιερώνει στον Χριστό, αποκτά στον ουρανό τιμή μάρτυρος.

ΑΜΒΛΩΣΗ:

Άμβλωση σημαίνει τεχνητή διακοπή της κύησης και θανάτωση του εμβρύου, και αυτό ενεργείται: Είτε επειδή ένα ζευγάρι είναι ακόμη ανύπαντρο, είτε επειδή η κοπέλα είναι μικρή και δεν θέλει να τεκνοποιήσει, είτε επειδή οι γονείς πιέζουν για έκτρωση, για λόγους επίσης υγείας και σε περιπτώσεις βιασμού. Η Εκκλησία θεωρεί την άμβλωση φόνο, αφού αφαιρείται μια ανθρώπινη ζωή. Δημιουργούν άλλωστε οι εκτρώσεις μεγάλα ψυχικά τραύματα και ενοχές. Σε αντίθεση με ορισμένες φεμινιστικές απόψεις, το έμβρυο για τη χριστιανική πίστη δεν ανήκει ούτε στη μητέρα του ούτε γενικά στους γονείς του, αλλά είναι δώρο του Θεού σ' αυτούς, με σκοπό να του εξασφαλίσουν τις σωστές και κατάλληλες προϋποθέσεις υγιούς ανάπτυξής του, ώστε να ακολουθήσει το δρόμο μιας ανεξάρτητης και υπεύθυνης προσωπικότητας. Ως εκ τούτου η Εκκλησία δέχεται ως μοναδικές ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ έκτρωσης: (α) την διακινδύνευση της ζωής της μητέρας, και (β) όταν το έμβρυο προέρχεται από περίπτωση βιασμού. Υπήρξαν όμως μητέρες που, ένεκα αληθινής πίστης, διαχώρισαν στην ψυχή και τη σκέψη τους την μορφή του βιαστή από την εγκυμοσύνη που προκλήθηκε, και δέχτηκαν να μεγαλώσουν με αγάπη το παιδί, το οποίο δεν φταίει φυσικά σε τίποτε. Η άμβλωση είναι μια ανεύθυνη συνήθως στάση απέναντι στις προσωπικές μας ευθύνες και μια θυσία «της ζωής που δεν μας ανήκει» (του εμβρύου) στο γεμάτο εγωισμό και οίηση Εγώ μας. Και είναι πράγματι περίεργο το πώς κάποιοι κόπτονται για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων λ.χ. των αγρίων ζώων, ενώ καμία σημασία δεν δίνουν για τα δικαιώματα των ανυπεράσπιστων εμβρύων, που δολοφονούνται καθημερινά και νόμιμα. Ακόμη και σε δύσκολες περιπτώσεις ηθικού διλήμματος, η Εκκλησία δεν παύει να θυμίζει το καλάθι του Μωυσή, μέσω και μέσα στο οποίο η Πρόνοια του Θεού έσωσε τον μέγα προφήτη από βέβαιο θάνατο και μάλιστα του επιφύλαξε και αξιοθαύμαστο μέλλον. Γι' αυτό και οφείλουμε οι χριστιανοί να καταφεύγουμε στο θέλημα του Θεού χωρίς κοσμικούς ενδοιασμούς.

ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΕΙΣ ΟΡΓΑΝΩΝ:

Ζωντανός για την Εκκλησία είναι κάποιος όταν και όσο το καρδιοαναπνευστικό σύστημά του λειτουργεί, έστω και μηχανικά και υποστηρικτικά, και όχι όταν υφίσταται βαριά εγκεφαλική βλάβη, που μπορεί να είναι και αναστρέψιμη -και έχει αυτό επαληθευτεί πολλές φορές. Σε πολλές δυστυχώς περιπτώσεις εξάγουν τα όργανα κάποιου, που ενώ έχει δηλωθεί γι' αυτόν ότι είναι «εγκεφαλικά νεκρός», εξακολουθεί και εκτελεί λειτουργίες πέψης, νεφρικές, καρδιακές, έχει σταθερή θερμοκρασία και πίεση και αναπνέει με αναπνευστήρα. Πόσο ηθική είναι ακόμη η περίπτωση να κρατάνε στη ζωή τούς κλινικά νεκρούς ανθρώπους μόνο και μόνο για να τους πάρουν τα όργανα, θεωρώντας τους, οι εταιρείες που εμπορεύονται μοσχεύματα, απλά ως προϊόντα και εμπορεύματα και αντικείμενα και πηγές

εξεύρεσης χρημάτων; Πόσο επιτρεπτό είναι ηθικά να επισπεύδεις τον θάνατο κάποιου βαριά αρρώστου γιατί περιμένουν στην σειρά κάποιοι που πλήρωσαν για λήψη μοσχεύματος; Όταν φυσικά είναι ζωντανός ο δότης τη στιγμή που του παίρνουν τα όργανα, τότε η πράξη αυτή ισοδυναμεί με φόνο. Αντίθετα φόνος δεν είναι η μεταμόσχευση διπλών οργάνων (όπως οι νεφροί) ή του αίματος, όπου δεν πεθαίνει ο βαριά ασθενής. Όλα τα ανωτέρω παρατίθενται για προβληματισμούς πάνω σε ουσιώδη ερωτήματα της ζωής.

Ο άνθρωπος δεν είναι ένα εξάρτημα, ένα πιόνι στα κερδοφόρα συμφέροντα εταιρειών εμπορίας οργάνων. Όπως η έκτρωση είναι φόνος, αλλά και η ευθανασία (αφού δεν προστατεύεται και δεν γίνεται σεβαστό το δικαίωμα στη ζωή του ανθρώπινου προσώπου, έξ άκρας συλλήψεως και μέχρι τα γεράματά του), έτσι και η δωρεά οργάνων χωρίς την συγκατάθεση και εν ελευθερία του δότη είναι φόνος. Η Εκκλησία επιζητεί μια σοβαρή και υπεύθυνη στάση, απ' όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, πάνω στα φλέγοντα βιοηθικά ζητήματα που απασχολούν τον σύγχρονο άνθρωπο, δεδομένου ότι η απαξίωση και αποϊεροποίηση της ζωής αυξάνονται με επικίνδυνους ρυθμούς.

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ:

«Από τη γέννηση ως το θάνατο», π. Ιω. Μπρεκ, εκδ. Εν Πλω, Αθ. 2008

«Βήματα πίστης και ζωής», ΟΕΔΒ, Αθ. 2000

«Θρησκευτικά Γ' Λυκείου», Νικ. Κων/νου-Θεώνης Ντρίνιας, εκδ. Σαββάλας, 1999

«Χριστιανική Ηθική», Γεωργίου Μαντζαρίδη, εκδ. Π.Σ. Πουρναράς, 2000